

Ljudje so v po toči zabitih krajih v tem večjih skrbeh, kaj bo, saj so trpeli že radi lanske slabe letine in so komaj čakali na novi žitni pridelek. Mnogoteri posestniki bodo imeli zelo pičlo kruha in na jesen bodo pa še občutili pomanjkar semenskega žita.

Ves letošnji sadni pridelek je uničen na površini 307 ha. Od vinogradov je popolnoma zbitih 83 ha. Najhujšo vinogradno škodo trpi občina Velka. Kar se tiče škode v vinogradih in sadonosnikih, je komisija ocenila samo letošnjo škodo, a ta bo še mnogo večja, ako pomislimo, da se bodo posledice na trti in sadnem drevju poznale nekaj let.

Po toči najbolj oškodovane vasi

Zadnja huja toča je povzročila največ škode v teh-le vaseh: Ploderšnica, Gradišče, Šmart, Sp. Velka. V občini Sv. Jurij so najbolj prizadete vasi: Zg. Gašteraj, Žitence in Sp. Gašteraj. V občini Sv. Ana: Žiče, Ledenik, Kremberg. V občini Sv. Jakob: Ročna, Počnik in Zg. Jakobski dol.

Dosedanja pomoč najbolj potrebnim

Najbolj oškodovani in najnujnejše pomoči potrebni kraji so dobili doslej brezplačno tri vagon koruze ter dva vagona pšeničnih otrobov. Prebivalstvo bo dobilo v doglednem času še po znižani ceni krušno moko ter brezplačno ali po znižani ceni semensko ajdo. Zaprošena je banska uprava še za dobavo nadaljnjih štirih vagonov koruze po zelo znižani ceni ter za brezplačne vozovnice za prevoz

hrane. Kljub pomoči bo pomanjkanje v teh krajih zelo hudo, ker ljudje nimajo nobenih prihrankov iz lanskega leta. Banska uprava

je doslej žrtvovala za vso to pomoč 80.000 din. Tudi so nekatere organizacije že precej prispevale. Potrebna pa je še pomoč.

Po svetu

Španija zasedla Tanger. Španija je dolgo časa v tej vojni zatrjevala, da je popolnoma nevtralna. Kakor hitro pa je stopila Italija v vojno na strani Nemčije, se je postavila tudi Španija na stališče nevojskujoče se države, kar je bila Italija pred vojno napovedjo zaveznikom. Kot nevojskujoča se država je Španija zasedla 14. junija severnoafriško obalno mesto Tanger, ki leži nasproti angleški trdnjavi Gibraltar na španski strani. Tanger z okolico je veljal za mednarodni pas po pogodbi, katero so podpisale leta 1923. Anglija, Francija in Španija. Leta 1928. se je pridružila tej pogodbi še Italija. V španskih uradnih krogih naglašajo, da bo ostal mednarodni značaj Tangerja ohranjen tudi po zasedbi. Kakor hitro se je pa vsidrala Španija nasproti Gibraltarju, je to dokaz, da je ta angleška trdnjava, ki je ključ v Sredozemlje, ogrožena.

Španija in katolicizem. Framasonsko-komunistični režim je vodil ostro borbo zoper katolicizem, da bi uničil ves njegov vpliv na življenje in delovanje španskega ljudstva. Posledica te strahovlade zedinjenih laži-svobodomislecev in komunistov je bila državljanska

vojna, ki je prizadela katoliški Cerkev hude rane. Na tisoče duhovnikov, redovnikov in redovnic je zgubilo življenje; cerkve, samostani, poslopja krščanske prosvete in dobroteljnosti so postala plen ognja. Po zmagovito končani državljanski vojni se narodna vlada z generalom Francom na čelu vztrajno trudi, da bi ozdravila hude rane. Cerkve in samostani se popravljajo, verske šole zopet odpirajo, redovniki vpostavljajo v svoje stare delokroge. Tako so se jezuiti vrnili v mesto Barcelono (glavno mesto katalonske pokrajine) ter zopet prevzeli svojo imovino, ki jim je bila odvzeta. V njihovem velikem zavodu, ki nosi naslov ustanovitelja jezuitskega reda sv. Ignacija, je sedaj zopet 3000 dijakov. Vrnjeni so jim tudi drugi njihovi nekdanji zavodi, ki pa so po veliki večini tako poškodovani, da jim je treba temeljitega popravila.

Nova francoska vlada. Francoska vlada je radi resnosti položaja na bojišču zadnje nedelje ves dan in vso noč zasedala ter pretresala položaj z vojaškega in diplomatskega stališča. Posledica tega dolgega posvetovanja pod predsedstvom predsednika republike Lebruna je bil odstop sedanje vlade pod pred-

Jo. Beigbeder, zunanji minister Španije

Jožef Bastianini, zadnji italijanski poslanik v Londonu

Italijanska straža pri vojaškem taboru v afriški koloniji Libija

Vojak iz francoske afriške kolonije v nemškem ujetništvu

»Ne bi ti bilo treba iti. — Ena sama besedica je potrebna pa bi lahko ostala. Še enkrat te vprašam, odloči se!«

Odkimala je z glavo. Potem si je dela šal čez levo roko, svoj mali kovčeg in dežnik pa v desno in se je s svojimi velikimi lepimi očmi ozrla po sobi. Obraz ji je bil čisto bled in rumen, ustnice so se ji tresle, toda držala se je in se ni jokala. Mož se je čudil njeni trdnosti in je strmел v njo. V njegovi notranjosti je grozovito vrelo. Najrajši bi bil planil k ženi, jo objel in z obema rokama držal, naj ostane. Ali tega mu njegov ponos ni dovolil. Prsi so se mu razburjeno dvigale, stisnil je zobe, da so zaškrtali, ali zinil ni. Še enkrat ga je žena pogledala s svojimi velikimi modrimi očmi in potem rekla:

»Zbogom, Jurij!«

Sreče mu ni dala, temveč je naglo odšla. — Jurij je nekaj nerazumljivo zamrmral in stopil za njo do vrat in jih zaprl za njo.

Na lopi je bila natararica. Tilka ji je dala srečo in je rekla:

»Zbogom, Lina! Pozdravi tudi druge!«

»Ali res greste od hiše?« se je dekletko zacmerilo.

»Tedad jaz tudi ne bom ostala. Še danes bom odpovedala.«

»Ne, nikar, Lina, pametna bodi!«

Pred hišo je že stal poštni voz; v njem je bil neki trgovski potnik, dve kmetici iz Spodnje Tople in neki usnjak iz Brezja. Ne da bi se še kaj ozrla, je stopila

v voz in ni pogledala več iz njega. Voznik je skočil na kozla, poknil z bičem, konja sta potegnili in voz je odrdral po vaški cesti. Zunaj vasi je voznik po stari postiljonski navadi zatrobil v rog in trobil otožno vižo.

Zdaj so se Tilki usule solze iz oči in ni jim branila teči.

IV.

Če greš od Sel v hrib, prideš po strmi poti do Naravnikovega travnika, od tam pa spet strmo navzdol v sosednjo dolino, kjer je Muta. Dobrih sto korakov od Naravnikovega travnika je romarska cerkva sv. Rozalije.

Bilo je lepega poletnega dne konec avgusta. Po strmini od Sel je lezel mož v petdesetih letih, ki je bil že od daleč videti nenavaden. Noge so mu bile nenavadno dolge, bil je plečat in nasajen, na okrogli glavi so mu štrleli črni lasje v viš, ruse pa so se mu obešale na vsaki strani ust globoko dol. Bil je hribovsko opravljen, na klobuku pa je nosil veвериčji rep. Na hrbtu mu je visela živo rdeča skrinja, ki je bila s ključavnico zaklenjena. Na skrinji je bila privezana dolga palica, kakor jo imajo planinci, in neka črna reč, podobna cevi majhnega kanona; pa to ni bil kanon, ampak mogočen, starinski daljnogled v usnjati prevleki. V roki je imel možak še drugo palico, s katero se je krepko poganjal v hrib.

primeri z letom 1918. Danes stane vsak letalec Anglijo pol milijona dinarjev letno. Mornar nasprotno stane državo povprečno 130.000 din letno. Vsa angleška vojska stane danes Angleže blizu 600 milijard dinarjev.

Brezmiselno in zločinško uničevanje hrane. V zadnjih osmih letih je bilo v Združenih ameriških državah uničenih 900.000 vagonov pšenice, 150.000 vagonov riža, 6 milijonov svinj, 600.000 krav, 20 milijonov ton mesnih konzerv, 900 milijonov bušlov koruze in 300 milijonov funtov tobaka, velike količine kave, sadja, povrtnine in mleka. Sam postopek tega uničevanja je stal 928 milijonov dolarjev! Še danes je tam več milijonov brezposelnih, ki nimajo kruha.

sedstvom Pavla Reynouda. V jutranjih urah v ponedeljek je bila sestavljena nova vlada pod predsedstvom dosedanjega podpredsednika maršala Petaina. Novi podpredsednik in obrambni minister je vrhovni poveljnik zavezniških čet na francoskem bojišču general Weygand.

Rusija in Italija. Med Rusijo in Italijo so v teku gospodarska pogajanja. Italija hoče dobivati iz Rusije predvsem surovine, ki ji manjkajo, kakor bombaž, cink, baker in podobno. Rusija zahteva za te pošiljke protiusluge v blagu in politične ugodnosti.

Zasedba baltskih držav po Rusih in zbiranje ruskih čet. Sovjetske čete so zasedle dne 15. in 16. junija Litvo, Latvijo in Estonko. Te tri baltiške države so sprejele brezpogojno in v najkrajšem času vse ruske zahteve in pristale na to, da se ne bodo uprle s silo zasedanju najbolj važnih vojaških položajev. Ob tej priliki je predsednik litvanske republike Smetona zapustil Litvo z več člani vlade in je odpotoval v Nemčijo. Ministrski predsednik Merkis vodi začasno posle predsednika republike. V vseh treh državah so bile sestavljene nove vlade po želji ruskih sovjetov. Dalje je zelo značilno poročilo, da so zbrali sovjeti vzdolž razmejne črte med Nemčijo in sovjetsko Rusijo na Poljskem 140 divizij, Ruske čete so se približale na 30 km črti, s katero

je bila Poljska po zasedbi razdeljena na Rusijo in Nemčijo. Poleg pehote so na meji številni oddelki tankov, oklopnih avtomobilov in motoriziranih čet, izredno številno pa je letalstvo. Dalje poročajo, da je sovjetska Rusija potegnila skoro vse svoje čete s turške in kavkaške meje ter jih premestila drugam.

Vnuk cesarja Viljema na Angleškem. Kakor poročajo iz Londona, niso angleške oblasti doslej še ničesar podvzele proti pruske-

mu princu Friederichu, vnuku bivšega cesarja Viljema II. Nemški princ se je mudil ob času, ko je izbruhnila vojna, pri nekem svojem prijatelju na Škotskem. Angleži so s pruskim princem ravnali kakor z izjemo. Pravi, da so ga zato pustili na svobodi, ker nimajo vzroka, sumiti v njegovo nepristranost.

Med Rusi in Japonci je v zadnjem času prišlo kar na hitro do sporazuma v raznih vprašanjih, ki so bila doslej še odprta.

Z bombnikom iz Amerike v Evropo in nazaj

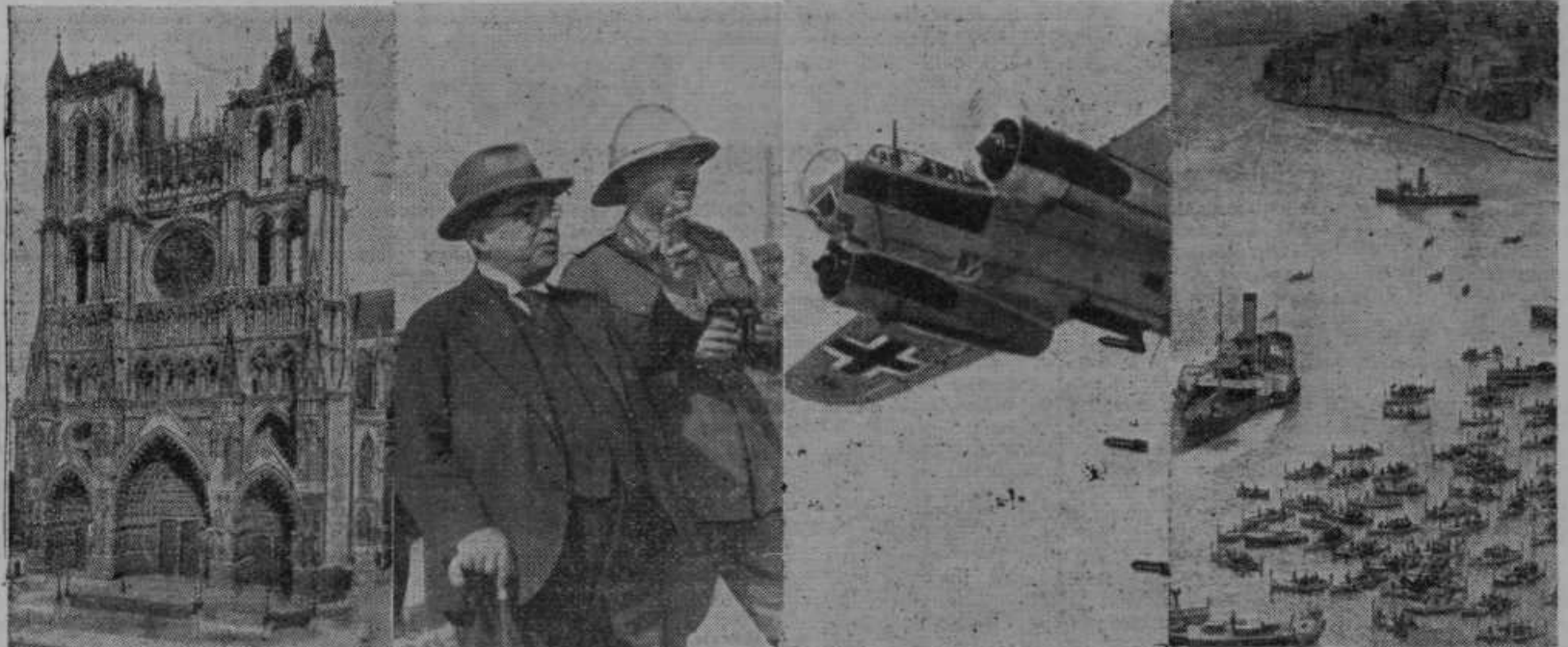
Velika bombna letala, ki opravljajo uničevalno delo v sedanji vojni, preletijo lahko brez pristanka 5000 km.

Družba Aircrafts Douglas v Kaliforniji v Severni Ameriki dokončuje bombnik, za kojega izpopolnitev so se trudili štiri leta. Podrobnosti novega izuma in njegova oborožitev še niso znane. Letalo se bo imenovalo »B 19«. Tehtalo bo z gorivom vred 70 ton. Največji tovor bo lahko dosegel težo 28 ton. Preletelo bo brez pristanka 10.000 km. Ta dolžina pleta bo zadostovala za prelet oceanov v obeh smereh.

Velikan bo imel štiri motorje, ki bodo razvijali 6000 konjskih sil in gonili trokrilne

propelerje, ki merijo v premeru 5 m. Brzina bombnika se bo gibala med 320—400 km na uro. Posadka bo štela deset mož.

Sedaj je znano, 'a pošilja Amerika baš v zadnjih dneh zaveznikom neprestano bojna letala, ki sama letijo čez Atlantski ocean. Novi Douglasov velikan pa bo zmogel dosti več in je tudi večji od slovitih Clipperjev, s katerimi vzdržuje družba Panamerican Airways redne prometne zveze čez morja. Takšen Clipper tehta »samo« 41 ton, a največje ameriško prometno kopno letalo, Douglasovo »D C 4«, le 32 ton. Novi bombnik bo štirikrat večji nego znane ameriške »leteče trdnjave«. Prvo letalo te vrste bo stalo milijon dolarjev, v

Krasna stolna cerkev v francoskem mestu Amiens, ki je bilo zadnje čase večkrat omenjeno v poročilih

Metaxas, grški ministrski predsednik, z generalom grške armade pri nadziranju čet

Bombniki opravljajo v današnji vojni važno vlogo. Slika nam kaže bombnik, ki spušča bombe

Pristanišče La Valletta na angleškem otoku Malta, ki leži v Sredozemskem morju

Uničevanje prirodnih dobrin v drugih državah. V zadnjih desetih letih je bilo samo v Braziliji v Južni Ameriki pometanih v morje, požganih kot kurivo za lokomotive ali predelanih v gnoj 66,5 milijona vreč najboljše kave samo zato, da se prepreči padec cen temu pridelku na borzah. Na isti način je bilo pred osmimi leti uničenih v Argentini v Južni Ameriki 550.000 ovnov, v Južnoafriški uniji 500.000 glav goved, na Holandskem 200.000 krav molznic, na Kubi 33 milijonov ton sladkorja, v Združenih ameriških državah 10 milijonov ton bombaža. V Budimpešti so pred tremi leti zllili v Donavo velikanske množine mleka, da bi zaradi preobilice ne padla cena. Po svetu trohni vsiloh 650 milijonov bu-

Možak je bil Blažev brat, tistega Blaža, ki je bil pri Končniku za hlapca in ki ga je Končnik pred nekaj meseci nagnal. Imel je na Šentanelškem hribu bajto, kjer je gospodaril s svojo samsko sestro Fefo; zadnji čas se jima je pridružil tudi še Blaž.

Prav za prav pa je malo kaj gospodaril na svoji bajti, kajti večji del leta je bil zdoma in na popotovanjih. Pa ni popotoval le po domačih krajih, zašel je tudi na Kranjsko, na Goriško, do Trsta in v gornje kraje na Nemško. V mesta ni zahajal, pač pa blizu teh. Čeprav je toliko prehodil, se še svoj živi dan ni vozil z železnico, niti s poštnim vozom ne, ampak jo je mahal peš. Dejal je, da svojih kosti ne zaupa neumnim živalim, ki so močnejše od njega; zaradi tega se ne mara voziti s pošto; še manj pa bi mogel zaupati svoje življenje divjemu lukamatiju, saj naglica nikoli ni kaj prida in kdor v življenju šurja, dvakratno delo ima — če prej v kakem grabnu z razbito bučo ne obleži. Tako popotovanje po apostolski šegi pa je še zaradi tega dobro, ker je zastonj, možak pa si je znal grede tudi še lepe denarje zaslužiti. Znal je namreč skoraj vsake mojstrnije nekaj, čeprav se ni nobenega rokodelstva učil: vezal je piskre, popravil ure, je rezal okna, šiviljam uravnal stroje, kuharicam mline za kavo, dekletom uhane in prstane, znal je poslikati skrinje, omare in vrata — pa še kaj. Vsak ga je rad sprejel, vsakemu je vedel kaj napraviti, pa

je dobil zastonj večerjo in prenočišče, zraven pa še okroglega tudi precej.

Pri vsem delu mu je ostalo še zmeraj dovolj časa, da se je lahko vdajal svojemu veselju do hribov. Obhodil je namreč vse, le na nevarne se ni podajal, in ko je prišel na kak vrh, je postavil svoji palici navzkriž, vmes je privezal svoj mogočni »rešpetin«, ki ga je pred leti v Ljubljani za dve sto goldinarjev kupil, in je po cele ure gledal skozenj zdaj na kak sosednji vrh, zdaj tja na kak travnik, kjer so kosci brusili kose, zdaj pred kako hišo, kjer so se otroci igrali. Svojega »rešpetina« ni mogel prehvaliti, kako daleč nese; nikomur ga ni dal iz rok in ponoči si ga je položil za vzglavje. Kdor mu je kaj čez »rešpetin« rekel, tega ni več lepo pogledal. Po »rešpetinu« se ga je prijelo tudi ime in vse mu je reklo le »špetinov Matija«. Pravo ime pa mu je bilo Matija Kanc.

Marsikaj je Matija znal, eno pa mu ni bilo dano: dar govora, tega pa ni imel. Bil je plah in tih in ni spregovoril ne besede več, kot je bilo treba. Pri tem pa ljudem ni gledal v oči, ampak zmerom mimo njih kam v stran. Le kadar ga je kaj ujezilo, tedaj se mu je jezik razvezal in tedaj je vedno našel dovolj besed, ki so tudi zadele.

Danes je bil židane volje, poživžgal si je zdaj to zdaj ono pesem, toda vse bolj skaženo. Ko je prišel do vrha, je obstal in ljubeče objel vse hribe in bregove, ki so se